ՓԱՐԱՉ

ՕՐԱԳԻՐ

10 վարպ

ԹԻՒ 163 | ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ | 1868 ՄԱՅԻՍ 30

Ամեն օր կը հրատարակուի։ — Մեկ համարը տասը փարա է։ — Մայրաքաղաքին մէջ բաժանորդ ըլլալ ուզողը իր տեղին վճարէ 10 թուղց համար, իսկ գաւառաց մէջ 25 դրչ. դրամ։ — Տարեկան 100 թուղց համար։ Թղթատարութեան ծախքէ ալ ըլլալէ։ — Յանուցման տողը 10 փարայ է մէկ անգամի համար։ — Հրատարակութեան նամակ և արձակ որ և է պարագայի պէտք է ուղղել առ Տնօրէնն ի Կալաթիա Սիւհէոմեան ազգատանը։

ԱՕԳՈՒՅՒՆ

Այսօր գարձեալ ամենայն հաճութեամբ մեր օրագրին տողերը կնուիրեմք Պէշիկթաշի պատուական ազգայնոց ուսումնասիրական չարժման համար, աներկիւղ ըլլալով թէ մեծագոյ ընթերցողք գոհութեամբ կկարդան՝ խնդիրը դաստիարակութեան վերաբերեալ ըլլալուն պատճառաւ։

Ինչպէս կիւրակէ օրէն ի վեր Պէշիկթաշի մէջ ամեն տեղ և ամեն տուն գիւղին դպրոցին վրայ կխօսուի։ Պէշիկթաշցիք մեծաւ վստահութեամբ կյուսան թէ քիչ ժամանակի մէջ Ա՛աքսուհեան երկաթեա վարժարանը արգիւնաւոր ու նախանձելի վիճակի մը մէջ պիտի գտնուի ի շնորհս ազատ և լիազօր տնօրինութեան Նարպէյեան գերդ. Տ. Խորէն Ս. Եպիսկոպոսի։

Պէշիկթաշի ազգայնոց մէջ երկու օրէ ի վեր ատարագրութիւն բացուած է նիւթապէս օգնելու համար գեր. Նարպէյեանի։ Ամեն ոք յօժարակամ կփութայ ատարագրուելու և կխոստանայ իւր օգնութիւնը ընծայել։ Գեր. Նարպէյեան առաջիկայ կիւրակէ աւուր համար թաղային Ընդհանուր ժողով պիտի հրաւիրէ, առաջարկելու համար որ ընկերութիւն մը կազմուի վարժարանին նիւթական վիճակը ապահովելու նպատակաւ։ Կիւզացւոց ուսումնասիրական եռանդը աներկիւղ կընէ զմեզ թէ Նորին գերապատուութեան հրաւիրանաց պիտի պատասխանեն անցեալ կիւրակէի պէս համախումբ գիմելով վարժարան, ուր պիտի գումարի ժողովը։

Ընդունած ենք որ Պէշիկթաշի մեծարգոյ ազգայինք մեծի չատ աղէկ գիտեն թէ՝ ձեռնարկութիւն մը ի գործ տանելու համար ամեն ջանք ու զոհողութիւն ընելու է, անվհատ դիմակալելով որևէ դժուարութեանց և արգելքներու։

Կաղաչենք, ապրի՛ն Պէշիկթաշցիք, չարունակեցէք Ձեր այս ջանից ու եռանդեան մէջ յօդուտ գիւղին և յաջմէ անոր, որ զՁեզ սիրելոյ անուանելով Ձեր սրոշումն ապարդիւն ու ընդունայն հրատարակել կյանդգնի։

— Պէշիկթաշի Թաղական մեծ. խորհուրդն, ըստ համահաւաք որոշման և թախանձանաց Թաղային ընդհանուր ժողովին, փութացեր է գրել ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, որ Նարպէյեան գեր. Խորէն եպիսկոպոսը կոնդակաւ հաստատէ մշանջենաւոր քարոզիչ Պէշիկթաշի։

—Երեկուան Օրինը Աթարպրիի մէջ լուր տրուած է թէ՝ Ժաեերիանի նախորդ Ընդհանուրդ Հանգուցեալ Մատթէոս եպիսկոպոսը 300 հազար մանեթ (11000 քսակ դրամ) Ռուսիոյ կայսերը պահանջանք իշխանին կտակ ըներ է։

Ինչպես յայտնի է՝ ցամամբ պիտի խօսեինք այսպիսի կտակի մը վրայ, եթէ մեր ընդունած տեղեկութեանց նայելով, այս լուրն սխալ չըլլար։ Ընդարձակ հանգուցեալն հարուստ եկեղեցական մ՚է եղեր, բայց մահուանէն անմիջապես յետոյ բոլորովին կողոպտուեր է իր մեծաձոխ հարստութենէն։ Ինչու թէ ինչներն տակաւին չեն կրցեր երևան հանել կողոպտիչներն։ Չեմք գիտեր թէ Ընդհանուր Ս. Աթոռդ գեռ կշարունակէ՞ իր քննութիւնները, թէ՝ ձգած է որ եկեղեցականի մը հարստութիւնը իսպառ կորսուի առանց ամենևին օգուտ մը ունենալու Ազգին, որ այսօր մեծ պէտք ու կարօտութիւն ունի տակի՝ իր հազար տեսակ պակասութիւնները լեցուցնելու համար։

Այսու ամենայնիւ հարկ կհամարիմք այս գէպքին վրայ պաշտօնական տեղեկութեանց սպասել։

—Մուշի Վարդոյ վիճակին Սալըքան գիւղի գէպքը Ս. Պատրիարք Հօր կողմանէ արտաքին գործոց բարձր. պաշտօնէին իմաց տրուած ըլլալով. Նորին բարձրութիւնը անմիջապես հեռագրով հրաման հաներ է որ յանցաւորները շուտով բռնուին և խըստիւ պատժուին։

Բարձր. պաշտօնեայն մեծ ցաւ յայտներ է Սրբազան Հօր՝ Հայասատանեայց եկեղեցւոյ դէմ եղած այս ծայրագոյն անարգանաց համար։

Օրագրաց միջոցաւ Մուրատեան հանդրոյն համար ասկէց յառաջ հրատարակուած վերջին տեղեկութիւնը կհաստատէ հետևեալ գիրն, որ ճիշդ օրինակն է Ռուսիոյ հիւպատոսարանին պաշտօնական կնքովն վաւերացեալ վերջնագրոյն (իպրա)։

«Պատրաստ բերալ Ղազիանդեան, կողակից Մուրատեան Յակոբ տղայն, հպատակ Ռուսիոյ, կ յայտնեմ ներկայիս թէ 1867 օգոստ. 21ին (Յ. Ի.) Պատրիարքարանի տուած վճռոյն համեմատ որուն յանձնած էր մայրաքաղաքիս Ռուսիոյ դեսպանը վերյիշեալ ամուսնոյս գեմ ըրած պահանջմանցս գաղը, ընկալագիր տալով ընդունեցայ 1509 օսմանեան լիրա, իմ տղրուստիս համար սահմանուած թոշակին գումարը, որ պիտի վճարուէր ինձ ամուսնոյս տունէն բաժնուելէս մինչև վերյիշեալ Թուականը։

Վալովայն Թոշակին, զոր իմ ամուսնոս դատապարտեցաւ պատրիարքական վճռով ինձի հատուցանել մինչ կենդանի եմ վերյիշեալ Թուականէն սկսեալ, Ռուսիոյ վեհափառ դեսպանատունը ամուսնոյս հանած դժուարութիւններուն դէմ ըրած բողոքս ընդունելով և որոշելով որ միայն մէկ անգամ մը 900 օսմանեան լիրա տրուի ինձ, ես ալ գոհութեամբ և յօժարութեամբ ընդունելով Ռուսիոյ դեսպանէն ստացայ վերյիշեալ 900 օսմանեան լիրան և ներկայ ընկալագիրս տուի, հարկ ու պատշաճ տեղը ցոյց տալու համար։

Ըստի կ յայտնեմ թէ ամուսնոս Մուրատեան Յակոբ տղան ազատ է ամէն եռև ինձ վճարելէ իմ տրուելիս համար վերյիշեալ Պատրիարքարանի վճռով սահմանուած Թոշակը,

պով իմ ամուսնոյս հետ ալ յարաբերութիւնք չունենալով, ապագային ալ ոչ մի և իսկ պատճառաւ դատ վարելու իրաւունք չպիտի ունենամ։

Վասն որոյ, ևս

Ներա. Կ. Պոլիս Էլմաս Նալէեան

13 Մայիս 1868

Վկայ

Սեբուհ Խնպատեան. Օ. Խոճասարեան. Թոգոլեան

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Էգիպտոսի բարձր. Խալիվը՝ ըստ հրահանգի բժշկաց՝ միայն 15 օր Պրուսա կենալէն յետոյ, Գերմանիա պիտի երթայ եղերը օդափոխութեան համար։

— Կհաստատեն թէ՝ Պրուսա, Ցիւրիխ և Լոմբրնէ մետաքսի բերքը յուսայսաճէն աւելի յաջող պիտի ըլլայ այս տարի։

— Կայսերական շոգենաւ մը ամսոյս 14 ին Կրեաէ տարեր է կայսերական զօրաց համար պաշար, զինուորական պիտոյք, և ամնականներուս համար 3 հազար քսակ հինգնոյ դրամ։ Կըսուի թէ՝ կղզին գանուղ Պաշըպօզուգներուն գումարը քիչ ժամանակէն բենց հայրենիքը վերադառնալու համար պիտի տան։

— Պրիւքսէլի օսմանեան գործակատար անուանեցաւ Կլալանի էֆենտին, երկրորդ աստիճանի երկրորդ կարգի պաշտօնատարութեամբ։

— Խալէմպի գլխաւոր Ճէհպէնտեր Նիգօլաքի պէյին երկրորդ աստիճանի պաշտօնատարութիւն տրուեցաւ։

— Կհաստատեն թէ Նաբոլէոն իշխանը մայրաքաղաքս կուգայ, Նաբոլէոն կայսեր կողմանէ փոխանորդաբար փոխադարձ այցելութիւն ընելու համար Օգոստ. Սուլթանին։ Կայսրը չէ կրցեր անձամբ կատարել իր պարտաւորութիւնը, բանաւոր պատճառներէ ստիպեալ։

— Ուսիոյ կայսեր երրորդ որդի Ալէքսիս Ալիշդուքսը՝ որ ասկէց յառաջ մէկ քանի անգամ մայրաքաղաքս եկած է —, այս անգամ առանց ծրագրեալ ըլլալու մայրաքաղաքս պիտի գայ և ամիսի մը չափ ժամանակ պիտի կենայ եղեր։ Ուսուցչ դեսպանատունը այս պատճառաւ մեծ պատրաստութիւններ կընէ։

— Մայրաքաղաքիս բրուսիական դեսպանը երեքշաբթի օրը մայրաքաղաքէս ուղևորեցաւ Պէռլին առաժմանակեայ կերպիւ, փոխանորդ ձգելով իր խորհրդականը։

— Օգոստ. Սուլթանը անցեալ ուրբաթ օրը մայրաքաղաքիս իտալական դեսպանին միջոցաւ ընդունեց Իտալիոյ Թագաւորին մէկ ինքնագիր նամակը, որով կծանուցուի իտալական գահաժառանգ իշխանին ամուսնութիւնը։ Այս կայսերական ընդունելութեան ներկայ էին արտաքին գործոց բարձր. պաշտօնեայն և ուրիշ բարձրաստիճան պաշտօնատարք։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կերևայ թէ դարձեալ քաղաքական լոնդրոց կարդին մէջ պիտի մտնէ Մէքսիկայի երկիրը։ Այս հաստատակամութեան մէջ վերջին օրերս եղած ապստամբութիւնը օր յօրէ ծանր կերպարանք մը կառնու։ Ապստամբք մէկ քանի տեղեր գրաւեր են, և բոլոր ժողովուրդը կգրգռեն

եղեր՝ լրենց հետ միանալու։

— Անքսիկայի մէջ վեց ամերիկացի վաճառականք նախորդ ամսոյն մէջ առանց պատճառի բանտարկուեր և ամերիկեան հիւպատոսին միջնորդութեամբը ազատուեր են։ Այս դէպքըն ալ անշուշտ վերացակար կըլլայ Անքսիկայի ներկայ կառավարութեան։ Ամերիկայի Հասարակապետութիւնը չկրնար այսու հետև հաշտ աչօք նայիլ Անքսիկայի վրայ. և թերևս այս միջոցին ելնէ զայն Ամերիկայի հետ միացնելու։

— Լոնտոնի մէջ աղիկ տղայք բը ժշկական դպրոցը կմտնեն եղեր, դեղագործութիւն սովրելու նպատակաւ։

— Ուսեալ կայսեր աղգականներէն Տուլտենպէրկի իշխանը երևելի Լէհի մը աղջկանը հետ ամուսնացած ըլլալուն համար, կայսրը շատ բարկացեր և անոր պաշտօնակալութեան ատիճանը պղտիկցուներէն զատ ունեցած կալուածներն ալ յափրանիս գըլաւեր է։

— Ամերիկայի մէջ վաճառականական գործառնութիւնք շատ դէշ վիճակի մէջ գտնուելէն զատ, գործատաններն ալ գրեթէ դադրած են եղեր. Նիւ Եօրքի գործարանաց բանուորներէն 50 հազարի չափ անձինք անգործ և աւուր հացի կարօտ ըլլալով, աստանդական կպտրսին եղեր։

ԸՆԴ

Ադրիկայ շաբաթ օրը պիտի հրատարակեմք կարևոր նամակ մը, զոր Աշխանեան մեծ. Պօղոս և Մագասեան մեծ. Յարութիւն էֆէնտիները ղրկած են մեզ հրատարակելու համար։

Վէֆէլի դիւղը Պէօյիւքտէրէի Զայլնին կից Երամեան վսմ. կարապետ պէյ հուշակուոր հասարակաց պարտէզը այս տարի ալ բացուելով, ամեն մանուկն 40 փառա մուտք պիտի առնուի։ Ամեն տեսակ ընտիր ուտելիք ու խմելիք աժան գնով պիտի գտնուին, և քիչ օրէն պարզ տրուն պանդոկ մ՚ալ պիտի ըլլայ դիշեր պատկելու համար։ Ադրիկայ յունիս 2 կիւրակէ օրէն սկսեալ, ամեն ուրբաթ կիւրակէ և երբեմն տօնի օրեր առաջին տասիճանի նուագածուներ պիտի գտնուին, և այն տաեն մուտքին վրայ 20 փարայ ալ պիտի տրեննայ։ Երջանիկ ըլօսպաեր անձինքն ըստ ամենայնի գոհ ընելու համար ամեն պատրաստութիւններ եղած են և կ՚ըլլան։

Օրագիրս կծախուի Մահմուտ փաշա Դաշըգճը խանի քովի գրավաճառին խանութը. Սագա եօգուշլու Օհիմ պիւլիւկ խանին տակը Դավաֆեանի խանութը, Պահէ—գափու Իսթիհսալի դէմի ըլօսպարանը, Պէյօղլու շխտակ ճամբան 187 և 149 թիւ ծխախոտագործ խանութները. Գէլիկիաչ ծխախոտավաճառ Պետրոս աղայի խանութը. Գալաթիա Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ բանկալը և Պէյօղլու Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյ բանկալը։

ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՏԷՐ
Հ. Ս. ԵԱՒՃԵԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԻՒՀԵՆՏԻՍԵԱՆ